23 Temmuz 2026 Perşembe
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 14.41
BAŞKAN: Sunay KARAMIK (Adana)
BAŞKAN VEKİLİ: Ahmet Salih DAL (Kilis)
SÖZCÜ: Behiye EKER (İstanbul)
KÂTİP: Yıldız KONAL SÜSLÜ (İstanbul)
----- 0 -----

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Değerli milletvekilleri, basınımızın değerli mensupları ve kıymetli katılımcılar; hepiniz hoş geldiniz.

Toplantı yetersayımız vardır.

Dilekçe Komisyonunun Genel Kurulunun 28'inci Yasama Dönemindeki 10'uncu Toplantısını açıyorum.

Toplantımızın hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Komisyon Başkanımız Sayın Sunay Karamık'ın mazereti dolayısıyla olmadığından Komisyon Başkan Vekili olarak toplantıyı ben yönetiyorum.

Değerli milletvekilleri, bugünkü toplantımızın gündemi 20 Temmuz 2026 Pazartesi günü sizlere yazılı olarak iletilmiş ve ayrıca e postanıza da gönderilmiştir. Gündemimizde ilköğretim ile ortaöğretim kurumlarında Akran Zorbalığının Araştırılması ve Alınabilecek Önlemlerin Belirlenmesi Alt Komisyon Raporu'nun görüşmesi yer almaktadır. Dilekçe Komisyonu Genel Kurulunun 2/7/2024 tarihli ve 8 sayılı kararıyla kurulan İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumlarında Akran Zorbalığının Araştırılması ve Alınabilecek Önlemlerin Belirlenmesi Alt Komisyonu tarafından yürütülen çalışmalar neticesinde hazırlanan alt komisyon raporu alt komisyon tarafından Dilekçe Komisyonu Başkanlığımıza sunulmuş olup, söz konusu rapor 20 Temmuz 2026 Pazartesi günü dağıtılan çağrı yazımız ekinde CD ortamında sizlere gönderilmiştir.

Değerli milletvekilleri, şimdi, gündemimizde yer alan İlköğretim ile Ortaöğretim Kurumlarında Akran Zorbalığının Araştırılması ve Alınabilecek Önlemlerin Belirlenmesi Alt Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine geçiyoruz.

Öncelikle Komisyonumuza alt komisyonumuzca yapılan faaliyetler hakkında bilgilendirmesi için sunum yapmak üzere Alt Komisyon Başkanına söz vereceğim. Yapılan sunum üzerine alt komisyon raporunun benimsenmesinin ardından üyelerimize ve üye olmayan milletvekillerimize söz vereceğim. Rapor üzerinde görüşlerin tamamlanmasının ardından raporu oylarınıza sunacağım.

Değerli milletvekilleri, öncelikle, Alt Komisyon Başkanımız İstanbul Milletvekilimiz Yıldız Konal Süslü olmak üzere alt komisyondaki tüm üyelerimize çalışmalarından dolayı teşekkür ediyorum.

Şimdi, Alt Komisyon Başkanımız Sayın Konal Süslü'ye yürütülen çalışmalar ve hazırlanan alt komisyon raporu hakkında bilgi vermek üzere söz veriyorum.

Buyurun Sayın Süslü.

YILDIZ KONAL SÜSLÜ (İstanbul) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri, değerli basın; Dilekçe Komisyonumuza iletilen ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören çocuklardan ve velilerden gelen dilekçeler sonucunda okullarda akran zorbalığının arttığı tespit edilmiş, bu artışın çocuklar üzerinde psikolojik ve akademik başarı başta olmak üzere pek çok olumsuz etkisi olduğu anlaşılmıştır. Bu taleplerden hareketle, Dilekçe Komisyonu Genel Kurulumuz çocuklarımızın güvenli, sağlıklı ve destekleyici eğitim ortamlarında yetişebilmesini sağlamak adına İlköğretim ile Ortaöğretim Kurumlarında Akran Zorbalığının Araştırılması ve Alınacak Önlemlerin Belirlenmesi Alt Komisyonunun kurulmasına karar vermiştir. Alt Komisyon 10 Temmuz 2024 tarihinde ilk toplantısını gerçekleştirmiştir. Alt Komisyon toplantılarında Millî Eğitim Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Adalet, İçişleri Bakanlığı, Radyo ve Televizyon Kurulu üst kurumu, Bilgi Teknoloji ve İletişim Kurumu gibi kamu kurumlarının yanı sıra Şiddetle Mücadele Vakfı, Türkiye Çocuk ve Ergen Psikiyatri Derneği, Sosyal Gelişim ve Dayanışma Derneği temsilcileri ile Profesör Dr Aysun Doğan, Profesör Dr Tuncay Dilci dinlenmiştir. Komisyon tarafından saha incelemeleri kapsamında Ankara'nın Çankaya ve Altındağ ilçelerinde yer alan 4 okul ziyaret edilerek okul idarecileri, öğretmenler ve öğrencilerle doğrudan görüşülmüş ve sahadaki uygulamalar yerince incelenmiştir. Komisyon çalışmaları boyunca elde edilen bulgular sorunun birden fazla cepheden derinleştiğini ortaya koymuştur. 8 ana başlık altında toplanan tespit ve önerilerimiz şunlardır: Eğitim ortamlarında önleyici ve müdahale edici mekanizmaların güçlendirilmesi, ailelerin sürece dâhil edilmesi ve bilinçlendirilmesi, çocuklara yönelik sosyal, kültürel ve eğitsel faaliyetlerin yaygınlaştırılması, çocukların güvenli bildirim ve danışma mekanizmalarına erişimin güçlendirilmesi, sağlık sistemi içinde geliştirilecek uygulamalar, risk analizi ve inceleme mekanizmalarının güçlendirilmesi, medya ve dijital mecralara yönelik önlemler ve mevzuata yönelik öneriler. Tüm bu kapsamlı tespit ve öneriler şu temel gerçeğe işaret etmektedir: Akran zorbalığı, eğitim, aile, sağlık, hukuk, güvenlik ve dijital alan gibi birbirini besleyen ve birbirinden bağımsız çözülmeyen bileşenlerden oluşan ve çocukların eğitim hakkını, fiziksel ve psikolojik gelişimini, sosyal ilişkilerini ve güven duygusunu doğrudan etkileyen çok boyutlu bir toplumsal sorundur aslında. Bu nedenle Komisyonumuz konuyu yalnızca eğitim politikaları çerçevesinde değil aile, sağlık, sosyal hizmetler, güvenlik, medya ve dijital platformlar boyutuyla da bütüncül bir anlayışla çocuğa karşı şiddetin önlenmesi, çocuk haklarının korunması ve güvenli sosyal ortamların güçlendirilmesi perspektifiyle ele almıştır. Yapılan çalışmalar sonucunda çocukların yaşadığı risklerin erken dönemde tespit edilmesinin, rehberlik ve psikososyal destek mekanizmalarının güçlendirilmesinin, ailelerin sürece

etkin katılımının sağlanmasının ve özellikle kurumlar arası koordinasyonun artırılmasının hayati öneme sahip olduğunu değerlendirebilmiştir. Çalışmalar süresince kurumlar arası koordinasyon eksikliği, tekrar tekrar altı çizilen temel yapısal sorunlardan biri olarak öne çıkmıştır. Kurumlar tarafından yürütülen program ve uygulamalar arasında yeterli eşgüdümün sağlanamaması ve veri paylaşım izleme mekanizmalarının bütüncül bir yapıda işlememesi, müdahale süreçlerinin etkinliği ve sürdürülebilirliğini sınırlandıran hususlar olarak görülmüştür. Bu çerçevede Komisyonumuz mevcut dağınık yapının giderilmesi amacıyla kurumlar arası veri akışını izleme ve müdahale süreçlerini bütünleştirecek ortak bir dijital sistemle bu sistemi yönetecek kurumsal bir üst koordinasyon yapısının oluşturulmasına yönelik öneride bulunmuştur. Bu öneriyle, farklı kurumlar arasında eşgüdümün güçlendirilmesi, müdahalelerin tekil ve parçalı yapısının ortadan kaldırılması, karar alma süreçlerinin daha hızlı ve etkin hâle getirilmesini hedeflemiştir. Komisyon çalışmalarımız boyunca yalnızca mevcut sorunları tespit etmeyi değil çözüm üretmeyi ve uygulanabilir politikalar geliştirmeyi hedeflemiştir. Bu doğrultuda bazı çalışmaların raporumuzun tamamlanmadan hayata geçirilmeye başlanması son derece kıymetlidir. Özellikle dijital ortamlarda çocukların korunmasına yönelik önemli bir adım olarak Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının öncülüğünde 15 yaş altındaki çocukların sosyal medya kullanımına ilişkin düzenlemenin hayata geçirilmesinde Komisyonumuzun öncü desteği olmuştur. Bunun yanı sıra, Komisyonumuzun önemle üzerinde durduğu çocuklar arası iletişim kültürünün dönüştürülmesi ve akran zorbalığı kavramının karşısına empatiyi, saygıyı, nezaketi ve uyumu merkeze alan "akran nezaketi" yaklaşımı konulmuştur. Bu anlayışla, raporumuz tamamlanmadan somut bir uygulamaya dönüşmüştür. Olay İstanbul'daki bir dilekçe ve başvurudan dolayı başladığı için Millî Eğitim Bakanlığı tarafından İstanbul'da pilot uygulama başlatılmış ve 25 okul akran nezaketi eğitimlerinin uygulanmasına yönelik çalışmaları hayata geçirmiştir. Komisyonumuz tarafından söz konusu çalışmaların geliştirilmesi ve daha geniş ölçekte uygulanmasına yönelik süreç yakından takip edilmiştir. Akran nezaketini temele alan yaklaşımımız doğrultusunda Bilgi Teknoloji ve İletişim Kurumu tarafından Komisyonumuzun yönlendirmeleriyle akran nezaket ölçeği geliştirme çalışmaları başlatılmıştır. Türkiye'de bu alanda geçerli ve güvenilir bir ölçme aracının bulunmaması nedeniyle başlatılan çalışma kapsamında gerçekleşecek pilot uygulamanın ardından 81 ilde kapsamlı bir saha çalışmasının yürütülmesi ve elde edilen bulgularla politikalar geliştirilmesi sürecini okul temelli rehberlik faaliyetlerine ve ebeveyn eğitimlerine katkı sağlayacak bir rapor hazırlanması planlanmaktadır.

Alt komisyon çalışmalarımız sırasında altı çizili bir diğer konu da çocukların sosyal, duygusal gelişiminde babaların sürece katılımının şiddet ve zorbalığın önlenmesinde kritik öneme sahip olduğu ve bu noktada ebeveyn eğitimlerinde baba katılımının artırılmasının gerekliliği olmuştur. Komisyonumuzun önerileri doğrultusunda Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından ASDEP personeli ve sosyal hizmet uzmanları aracılığıyla aile eğitimlerinin güçlendirilmesi ama bu eğitimlerde özellikle baba katılımının özel bir öncelik olarak ele alınması taahhüt edilmiştir.

Komisyon faaliyetlerimiz sırasında ve çerçevesinde ülkemizde yaşanan tüm milletimizi ve bizleri üzen talihsiz olayların önlenmesi amacıyla tüm kurumlara bu konuyla ilgili destek talebinde bulunulmuş, bunun sonucunda Millî Eğitim Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Diyanet İşleri Başkanlığı, STK'lerimiz, üniversitelerimiz, akademisyenlerimiz tarafından akran zorbalığı, arkadaşlık bilinci ve akran nezaketi üzerine çalışmalar başlatılmıştır.

Tüm kurumlarımıza destekleri ve yaptıkları çalışmalar için şükranlarımı arz ediyorum.

Peki, sistemdeki mevcut sorunlar nelerdir diye başlıklar açarsak. Bir rehberlik servisinin yetersizliği ve rehber hocalarımızın niteliklerinin artırılmasıyla ilgili sıkıntılar, akademik odaklılık ve değerler eğitiminin eksikliği, ailelerin dijital okuryazarlık eksikliği, yasal boşluklar ve internet denetimsizliği. Bunlara çözüm önerileri olarak da okul ve eğitim odaklı çözümlerde akran arabuluculuğu sistemi, önleyici rehberlik, müfredat reformu. Aile odaklı çözümlerimizde ise bilinçli ebeveynlik ve sınır koyma, sistematik ve yasal çözümlerde de ağırlaştırılmış siber yaptırımlar, oyun ve içerik denetimiyle ilgili olarak başlıklar özellikle tespit edilmiştir.

Çocuklarımızın güvenli, sağlıklı gelişimi ve geleceği için atılacak her adımın takipçisi olmaya devam edeceğimizi ifade ediyor, Komisyon çalışmalarımıza katkı sunan tüm kurumlarımıza, değerli uzmanlarımıza ve milletvekillerimize çok çok teşekkür ediyorum.

Son olarak da ifade etmek isterim ki Komisyonumuzun çalışmalarından ilhamla, TRT'nin Gönül Dağı dizisinde akran zorbalığı konusunun işlenmesi, bu önemli sorunun geniş kitlelerin gündemine taşınması ve toplumsal farkındalığın artırılması değerli bir katkı olmuştur. Bu duyarlılığından dolayı medya dünyasına, basına özellikle teşekkürlerimi arz ediyorum.

Bu çalışmaların dışında özellikle Komisyonumuz bir çıktı oluşturmak istedi. Evet, sorunları tespit ediyoruz, bunlarla ilgili sıkıntıları tespit ediyoruz ama çözüm ve öneriler kısmında biraz daha geride kaldığımız için Komisyonumuz bir uygulama yapmak istedi ve İstanbul merkezli olduğu için İstanbul Millî Eğitim Müdürlüğümüz tarafından onlar ve bizim Komisyonumuzun iş birliğiyle bazı videolar, belki müzikler, belki küçük spotlar hazırlanarak bunların hem Millî Eğitim Bakanlığımız hem RTÜK hem de basın yoluyla çocuklarımızın zorbalık değil nezaketle karşılaşacakları eğer bir şeye maruz kalacaklarsa iyilik ve güzelliklerle bu süreci yaşamaları açısından birkaç küçük demo çalışma da hazırladık. Eğer Başkanımızın müsaadesi olursa onları dinletmek ve izletmek isteriz. Komisyon raporumuzu da bu küçük pratikle de tamamlamak isteriz efendim.

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Alt Komisyon Başkanımız Sayın Konal Süslü'ye çok teşekkür ediyorum ve hem de Komisyon üyelerine çok teşekkür ediyorum. Hakikaten çok büyük bir çaba ve emek verildi bu rapor hazırlandığında. Bu raporda aldığımız en büyük meyve de tabii hayatımızda kavramlar ve dil çok etkili oluyor akran zorbalığı kelimesi, cümlesi kavramının yerine

akran nezaketinin alınması başlı başına çocuklar üzerinde etkisi gösterilecek bir kavramdı. Bundan dolayı da size teşekkür ederim Başkanım.

Şimdi, burada görsel medyayı dışarıya alıyoruz ve Başkanımızın hazırlamış olduğu o görseli alabiliriz.

YILDIZ KONAL SÜSLÜ (İstanbul) - Başkanım, görsel medyadan önce son bir şey iletmek istiyorum.

Özellikle bu Komisyonun oluşmasında büyük bir inancı, emeği, katkısı olan Sunay Karamık Başkanımıza teşekkür ediyorum. Ahmet Salih Dal Başkanımız her zaman için bu konuda tecrübeleriyle ve bize ışık tutan eleştirileriyle yol göstermiştir, kendisine teşekkür ediyorum. Nurhayat Altaca Kayışoğlu Vekilimize hassaten teşekkür ediyorum çünkü Türkiye'deki rehber, psikolojik danışman hocaların sayısı ve nitelikleri konusunda yoğun emekleri ve destekleri oldu. Mehmet Taytak Vekilimize çok teşekkür ediyorum, özellikle konuşmalarında ve Millî Eğitim Bakanlığının bunun hayata geçirilmesinde akran zorbalığı kavramının akran nezaketine geçmesinde büyük emeği ve katkıları olduğu için. Ali Bozan Bey'e teşekkür ediyorum, bu işin bir sistem meselesi olduğunu ve bütünsel olarak bakmak gerektiğiyle ilgili olarak çalışmalarındaki hassasiyeti bizim de kurumları bu konuda daha çok motive etmemize destek sağlamış oldu. Behiye Vekilimize de özellikle hukuksal altyapıdaki eksikliklere verdiği destek için teşekkür ediyorum ve yasama uzmanlarımıza hiç bıkmadan, defalarca onlara raporlarla ilgili araştırmalar ve değerlendirmeleri için hepsine teşekkür ediyoruz. Kıymetli katılımcılara, özellikle bugün bu Komisyonda hassasiyetle katılım sağladığınız için hepinize ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Raporlar geniş ve uzun olduğu için bugün ben Komisyona bir özet olması açısından tasarladığımız küçük bir kitapçıkla da en azından nedir, ne yapılabilir kısmıyla ilgili olarak da küçük bir demo rapor sunmuş oldum.

Tekrar teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Teşekkür ediyoruz.

Çekimleri bittiyse görsel medyayı dışarıya alabiliriz.

Videoyu izliyoruz.

(Video gösterimi yapıldı)

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Evet, değerli milletvekili arkadaşlarım, sabrınızdan dolayı teşekkür ediyorum ve Başkanımıza da özellikle teşekkür ediyorum hakikaten çok büyük anlamlar taşıyan bu animasyon ve şarkı için.

Değerli milletvekillerimiz, İlköğretim ile Ortaöğretim Kurumlarında Akran Zorbalığının Araştırılması ve Alınabilecek Önlemlerin Belirlenmesi Alt Komisyonu Raporu'nun benimsenmesini ve görüşmelere Alt Komisyon Raporu üzerinde devam edilmesini oylarınıza sunacağım: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli milletvekillerimiz, Komisyonumuzca benimsenen Alt Komisyon Raporu üzerindeki görüşmeleri açıyorum. Bu görüşmeler sırasında ifade edilen görüşler çerçevesinde rapor üzerinde karar alacağız.

Şimdi, bu konuyla ilgili söz almak isteyen arkadaşlarımız varsa onlara söz vermek istiyorum.

Buyurun Sayın Taytak.

MEHMET TAYTAK (Afyonkarahisar) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Türkiye Büyük Millet Meclisi Dilekçe Komisyonumuz bünyesinde titizlikle hazırlanan İlköğretim ile Ortaöğretim Kurumlarında Akran Zorbalığının Araştırılması ve Alınabilecek Önlemlerin Belirlenmesi Alt Komisyon Raporu üzerine söz almış bulunmaktayım. Raporun ortaya koyduğu veriler ve saha gerçekleri bize açıkça göstermektedir ki akran zorbalığı sadece bireysel veya okulla sınırlı bir mesele değil, toplumsal boyutları olan kritik bir alandır. Araştırmalara göre, 6-17 yaş grubundaki çocuklarımızın yüzde 13,8'i zorbalığa maruz kalmakta, bu oran özel gereksinimli evlatlarımızda maalesef yüzde 27,2 seviyesine kadar çıkmaktadır. Bununla birlikte, zorbalığın evlatlarımızın psikolojisini olumsuz etkilemekle kalmayıp akademik başarılarında da belirli bir düşüşe yol açtığı ortadadır. Günümüzde zorbalık sadece okul koridorlarıyla da sınırlı kalmamış, dijitalleşmenin getirdiği imkânların yanında sosyal medya hesapları üzerinden siber zorbalık boyutuna ulaşmıştır. Bu durum tehlikenin büyüklüğünü ve aile-okul-dijital mecralar arasındaki iş birliğinin ne kadar hayati olduğunu ortaya koymaktadır.

Değerli Komisyon üyeleri, bu raporla yalnızca mevcut sorunları tespit etmekle kalmamış, çözüm yolları da net bir biçimde çizilmiştir. Raporda sunulan önerileri oldukça kıymetli buluyorum. Bakınız, en başta dilimizi ve yakınlaşmamızı değiştirmek zorundayız. Okullarımızda sadece cezalandıran değil; onaran, kazandıran bir anlayışı hâkim kılmalıyız. "Akran zorbalığı" demek yerine çocuklarımıza akran nezaketi öğretmeliyiz. Bunu da tüm kurumlarımızla tek bir ulusal eylem planı etrafında birleşerek başarmalıyız.

İkinci olarak, rehberlik hizmetlerimizi masa başından çıkarıp sahayla buluşturmalıyız. Okullarımızdaki psikolojik danışman sayısını artırmalı, evladımız mağdur da olsa zorbalık da yapsa onu dokunacak psikoeğitim programlarını devreye sokmalıyız. Çocuklarımıza daha ilkokul yıllarında öfkesini kontrol etmeyi, empati kurmayı, arkadaşının hakkına saygı duymayı öğretmek mecburiyetindeyiz.

Üçüncüsü, bu mücadeleyi sadece öğretmenin, okulun sırtına yükleyemeyiz; aileler bu işin tam merkezinde olmak zorunda. Anne-baba eğitimlerini yaygınlaştıracağız. Özellikle bir vurgu yapmak istiyorum: Çocuk gelişiminde babaların sürecin içerisine daha çok katılmasının sağlanması gerekmektedir. Anne ve babalar çocuklarında bir değişim gördüğünde ne yapacağını, nereye başvuracağını çok iyi bilmeli. Siber zorbalığa karşı BTK, RTÜK ve bakanlıklarımızla koordineli şekilde çocuklarımızı koruyacak hukuki

ve teknolojik adımlar atmak zorundayız. Unutmayalım ki zorbalık cezayla değil; merhamet, empati ve bilinçli bir toplumsal yapıyla gerçekleşir.

Değerli Komisyon üyeleri, son dönemde Türkiye'deki engelli çocuklarımıza karşı yapılan haberleri üzüntüyle takip ediyoruz. Gündemimize aldığımız akran zorbalığının en kırılgan hedefi maalesef engelli çocuklarımızdır. Fiziksel, zihinsel farklılıkları olan çocuklar okullarda alay konusu olmakta, dışlanmakta ve şiddete maruz kalmaktadırlar. Bu, bir eğitim sorunu olduğu kadar büyük bir vicdan sorunudur. Bu noktada öncelikle Gençlik ve Spor Bakanımız Sayın Osman Aşkın Bak Beyefendi ve ekibine çok teşekkür etmek istiyorum. Bakanlığımızın 81 ilde eş zamanlı başlattığı Mutlu Çarşamba Projesi'yle dezavantajı çocuklarımıza ve gençlerimize ulaşılıyor. Bizler de kendi şehirlerimizde bu mücadelenin bir parçası olmak zorundayız. Bu vesileyle, bir projemizi de sizlerle paylaşmak istiyorum: Millî Eğitim Bakanlığımızla Afyonkarahisar'da özel gereksinimli çocuklarımız için çok önemli bir yer tahsis ettirdik. Faaliyete geçen Engelli Eğitim ve Gelişim Merkezimizde 7 sınıfımız var ve 6 engelli derneğimiz faaliyetlerini burada gerçekleştirmektedirler. 50 çocuğumuz spor kursu ve 15 çocuğumuz da resim kursu almaktadır. Ayrıca, haftanın üç günü ücretsiz aile danışmanlığı hizmeti verilmektedir. Orada çocuklarımız hem sporla buluşacak hem de sosyalleşerek topluma daha güçlü adımlarla entegre olacaklardır.

Ben raporun hazırlanmasında emeği geçen Alt Komisyon Başkanımıza, milletvekili arkadaşlarımıza ve katkı sunan tüm kurumlarımıza teşekkür ediyorum. Özellikle de Akran Zorbalığı Alt Komisyon Başkanımız Sayın Yıldız Konal Süslü Hanımefendi'nin kendisinin hazırlamış olduğu "Zorbalığa dur de!" adlı çalışma için çok teşekkür ediyorum ve başarınızın devamını diliyorum efendim.

Hepinize saygılar sunuyorum.

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Evet, çok teşekkür ediyoruz Sayın Taytak.

Mersin Milletvekilimiz Sayın Bozan, buyurun.

ALİ BOZAN (Mersin) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri, değerli arkadaşlar; ben de hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Öncelikle, hem bu raporun hazırlanması hem de bugüne kadar yapılan çalışmalardan kaynaklı emeği geçen bütün arkadaşlara teşekkür ediyorum. En büyük teşekkür de elbette Alt Komisyon Başkanımız Yıldız Hanım'a. Yani gerçekten bu anlamda nasıl ifade edeyim? Böyle bazen bir vekil olmanın ötesinde, bir anne yaklaşımıyla gerçekten bütün çalışmaları hassasiyetle yürüttüğü için kendisine yürekten teşekkür ediyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, elbette burada bugün sadece bir alt komisyonun raporunu görüşüyoruz ama Meclis çalışmaları da bir bütün. Şimdi, bir yandan bu alanda bu kadar kıymetli bir çalışma yapılırken bir yandan da birkaç gün önce Meclisten Adalet Komisyonunda çocuklarla ilgili düzenlemeleri içeren bir kanun teklifi geçti. Biz bir yandan ilköğretim ve ortaöğretim çağındaki çocuklarla ilgili bir araştırma yaparken, bununla ilgili önerilerde bulunurken, bir yandan da başka bir komisyonda bir kanun teklifi geçiriyoruz ve bu kanun teklifiyle esasında çocuklara verilecek cezayı artıran, çocukların cezaevi koşullarını ağırlaştıran bir düzenleme yapıldı bu Mecliste, bir komisyondan geçti. Ben bunun açık bir çelişki olduğu kanaatindeyim. Ben cezalandıran adalet yerine, onaran adalet; yine cezalandıran adalet yerine kazanan, kazandıran adalet yaklaşımıyla çocuklara yaklaşılması gerektiğini ifade etmek istiyorum.

Rapor oldukça uzun; rapora ilişkin değerlendirmelerimizi, varsa öneri ve eleştirilerimizi şerh olarak biz sunacağız. Sadece akran zorbalığının önlenmesinde okul ve eğitim odaklı çözümler bağlamında rehberlik servisleriyle ilgili birkaç şeyi ifade etmek isterim. Hep birlikte biz Ankara'nın farklı bölgelerinde okullara gittik, okul yönetimleriyle görüştük, kimi okullarda öğrencilerle de görüştük. Sahada çok açık bir şekilde gördüğümüz ve raporda da kayıt altına alınan, tespit edilen bir husus var: Rehberlik servisleri konusunda ciddi anlamda bir yetersizlik var. Rehberlik servisleriyle ilgili olarak bugün uluslararası alanda ve burada bulunan bütün arkadaşlarımızın da kabul ettiği bir rakam var: Her 250 öğrenciye bir PDR öğretmeni ama sahadaki gerçeklik maalesef bundan çok çok uzak yani her 250 öğrenciye 1 PDR öğretmeninden çok uzak bir gerçeklik var. Bugün okullardaki öğrenci sayısına bakılmaksızın her bir okula en az 1 PDR öğretmeni görevlendirmesi, ataması eğer yapılacak olursa en az 20 bin PDR öğretmeni ataması yapılması gerekiyor. Eğer bugün bu raporda yapılan tespitlerin, önerilerin gereğinin gerçekten yerine getirilmesi gerekiyorsa Millî Eğitim Bakanlığının en ivedi, en acil işlerinden bir tanesi her okula, öğrenci sayısına bakılmaksızın bir PDR öğretmeni görevlendirmesi yapması gerekiyor aynı zamanda çünkü öğrenci sayısına bakılmaksızın derken, bugün 100 mevcudu olan okullarımız var, 100 mevcudu olan okulda PDR öğretmeni görevlendirilmiyor. İşte, 300 ve 300 üzeri mevcudu olan okullara öğretmen görevlendirmesi yapılıyor ki 300 ve üzeri öğrencileri olan okullardaki PDR öğretmenleri de maalesef yeterli değil. Ben bu bağlamda, okul ve eğitim odaklı çözümler boyutuyla hem Alt Komisyonumuzun Başkanının ve üyelerinin, aynı zamanda Dilekçe Komisyonu Başkanımızın ve üyelerinin ve bütün Komisyon üyelerinin bu anlamda gereğinin yapılması için Millî Eğitim Bakanlığı nezdinde girişimde bulunması gerektiğini düşünüyorum.

Ben, tekrardan, raporun hazırlanmasında emeği geçen bütün arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Evet, teşekkür ediyoruz Sayın Bozan.

Eskişehir Milletvekilimiz Sayın Arslan, buyurun.

İBRAHİM ARSLAN (Eskişehir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Kuşkusuz, çocuklarımız yalnızca ailelerin değil, ülkemizin geleceği, cumhuriyetimizin de en değerli emanetleri. Onların güven içinde büyümesi, sağlıklı gelişmesi ve nitelikli eğitim alması elbette hepimizin aslında ortak sorumluluğu. Günlerdir ya da

aylardır, son dönemde çok yoğunlaştı ülkemizde yaşanan bu tür olaylar, ne yazık ki artık münferit olay olmaktan çıktı ve hepimizin içini sızlatan, kanatan bir toplumsal sorun hâline geldi. Özet raporun özellikle sonuç bölümünde yapılan tespitler, öneriler ve bütüncül yaklaşımla yapılması gereken işlemler noktasında gerçekten çok kıymetli bir çalışma olduğunu düşünüyorum. Başta Hanımefendi Sayın Başkanımız olmak üzere, Alt Komisyonda görev yapan ve emek harcayan, zaman harcayan, bu kanayan yaramızın çözümü için gerçekten ciddi çalışmalara imza atan bütün arkadaşlarıma şükranlarımı ve teşekkürlerimi sunuyorum. İyi ama bir de tarihsel sorumluluk üstleniyoruz elbette. Bu sadece raporda kalmamalı; bu kanayan yaramız için Sayın Bozan'ın da işaret ettiği, sizin de raporunuzda çok kıymetli tespitlere yer verdiğiniz üzere, el birliğiyle, bir toplumsal sorunu çözen sorumluluk anlayışıyla yasamada gereken düzenlemelerin mutlaka yapılmasının gerektiği de çok açık. Bu anlamda da hiçbir siyasi parti ayrımı gözetmeksizin üzerimize düşen ne varsa yapmamız gerektiğini düşünüyorum.

Tekrar ben Sayın Başkanımıza ve kurul üyelerimize teşekkürlerimi iletiyorum.

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Evet, teşekkür ediyoruz Sayın Arslan.

Sayın Sadullah Kısacık, buyurun.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Sayın Başkanım, nezdinizde tüm Komisyon üyelerimizi saygıyla selamlıyorum. Emeği geçen başta Başkanımız olmak üzere, tüm Alt Komisyon üyelerimize de teşekkür ediyorum.

Gerçekten ben Dilekçe Komisyonunda yeniyim, onun için çok tarihi, vesaireyi bilmiyorum ama rapora baktığımız zaman, çok güzel, detaylı, işin özüne inen bir rapor hazırlanmış. Bu kapsamda da rapor için ayrıca teşekkür ediyorum.

Yalnız, şimdi, benim dikkatimi çeken bu -beraber çalışılan kurumlar var, bilgi alınan kurumlar var- kurumların içerisinde Diyanet kurumunu göremedim. Şimdi, bana göre Diyanet kurumu "akran zorbalığı, çocuk yetiştirme" vesaire dediğimiz zaman işin içerisinde olması gereken bir kurum. Yani Diyanet sadece düzenleme amaçlı değil; aslında düşünün, her mahallede bir cami var, her köyde bir cami var, belki kırsaldaki, dağ köylerindeki okullarda oradaki öğretmene, rehberlere vesaire ulaşamıyorsunuz ama orada Diyanetin bir yetkilisi var, bir imamı var, bir hocası var, anında ulaşabileceği, mesaj atabileceği, bilgi alabileceği şeyler var. Burada Diyanet kurumunun da bu işin içinde olması lazım ve ben her zaman da şunu savunuyorum: Camilerimiz her mahallemizde var, her kırsalımızda var, birçok devlet hizmetinin gitmediği noktada var yani devletin elinin uzanamadığı yerde orada bir imam, bir müezzin, devletin, Diyanetin bir görevlisi var. Dolayısıyla, bu çocukların sadece yazın anlamında yetişmesi değil de kışın da bu camilerimizi kullanmamız lazım diye düşünüyorum. Orada çok güzel usta öğreticilerimiz var, Kur'an kursu öğreticilerimiz var, imamımız var. Göndermeyene saygı duyuyorum ama sırf bir kesim karşı diye de oraya göndermek isteyen ya da oradan hizmet almak isteyen... Bunu aşmalıyız.

Şimdi, benim 2 çocuğum var, ellerinizden öper, biri 3 yaşında, biri 9 yaşında. Örneğin, daha şimdi buraya gelirken akran zorbalığı yaşadık. Baktım, kız ağlayarak geldi "Baba, bana şunu yaptılar, şöyle oldu, vesaire oldu." filan. Gelirken yaşadık. Şimdi, burada aileler de önemli, işin içinde. Yani çocuklar bilmiyor, ailelerin davranışı, ailelerin telkini... Koskoca sitede 2 çocuk yüzünden biri hâkim, biri avukat iki ailenin kavga ettiğini bile gördük, 7 yaşındaki çocuk yüzünden, aşağıda yaşanan bir zorbalık yüzünden birinin birine... Burada ailelerin yapısı, burada bir aile şeyi... Bunda da dediğim gibi, Diyanetin de burada görüşünün alınması... Bence Millî Eğitimden sonra burada taşın altında elinin olması gereken Diyanet kurumudur. Onun da bir şekilde bu çalışmaların içine alınması lazım diyorum.

Ben tekrar teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Teşekkür ediyoruz Sayın Kısacık'a. Çocuğunuza da üzüntülerimizi ifade ediyoruz ve geçmiş olsun.

Yıldız Hanım, buyurun.

YILDIZ KONAL SÜSLÜ (İstanbul) - Öncelikle, katılımınız için çok teşekkür ediyorum. Hakikaten doğru bir konuya parmak bastınız. Ben Komisyonda yer alan bütün arkadaşlarımıza, vekillerimize çok teşekkür ediyorum. Burayı gerçekten herkes sahiplendi ve akran zorbalığında partilerin farklılıklarına rağmen ortak bir ruhla yol aldık ve bu çalışmalarımızın tümü... İbrahim Bey çok güzel bir şey söyledi "Tamam, sorunu tespit ediyoruz da çözüm kısmında bizim sıkıntılarımız vardı." ve biz bu işin çözümü kısmında ilk defa, Komisyonumuz daha yürürken biz aslında Bakanlıkları görevlendirmeye başladık yani ne yaptık? Akran nezaket ölçeğini Bilgi Teknoloji İletişim Başkanlığı 81 ilde çalışmaya başladı ve ülkemizin bir akran nezaket ölçeği olacak inşallah. Sonra okullarda akran nezaketi eğitimleri başladı, onun akabinde dediğim gibi televizyonlar bununla ilgili yayınlar ve diziler çekmeye başladı ve yayına girecek inşallah. Yaptığımız en önemli şeylerden biri yolda yürürken dedik ki "Sadece Diyanet İşleri değil." Ben, cemevinin başkanıyla da gidip görüştüm. Dedim ki: "Bu bizim meselemiz. Zorbalığın dini, ırkı, rengi olmaz, değil mi efendim?"

Örneğin diyelim ki şu an aslında raporu konuşurken biraz gecikmeli geldiğiniz için belki kaçırdınız, Diyanet İşleri Başkanlığını da bu işe dâhil ettik ve şu an Diyanet İşleri Başkanlığının aile hizmetleri başlı başına pedagojik destek alarak ciddi anlamda akran zorbalığı, akran arkadaşlık ilişkileri üzerine ciddi eğitimler veriyor ve bununla ilgili de çalışmalar düzenlemeye başladı. Bununla ilgili de notları isterseniz iletelim.

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Buraya çağırmamıştık herhâlde.

YILDIZ KONAL SÜSLÜ (İstanbul) - Sadece buraya çağırmadık. Şöyle: Yolda yürürken, açıkçası biz hani bunları tespit ederken açıkları bulmaya başladık. Ben İstanbul'da büyük bir cemevini ziyaret ettim ve başkanına şunu söyledim: "Bu her yerde."

Yani, dediğim gibi dil, ırk, renk olmadan... O yüzden akran zorbalığı bu konuda paydaş olan her türlü STK'nın da sizin de benim de öbürünün de çocuğunun meselesidir, çok ayrıntıya girmek istemedim raporda da özetlediğim için.

Akran zorbalığında 3 tane problemimiz var. Bir, zorbalığı yapan; bir uğrayan, bir de seyirci kalan. O yüzden aslında hedef kitlesi çok geniş bir alan ve maalesef ki Maraş olaylarına, çocuk ihmal, istismar olaylarının tümüne baktığınızda akran zorbalığı bu işin temelini oluşturuyor. O yüzden biz bu Komisyona ciddi anlamda bir emek harcadık ve bütün partilerimiz gerçekten bütün fedakârlığı yaptılar zaman olarak, emek olarak, gayret olarak. Bu işte bu işi nasıl iyiye götürürüz ve bir toplumsal artı bırakırız anlamında bir mücadele oldu ama Diyanet İşleri Başkanımızın da hâlihazırda çok güzel eğitimleri ve çalışmaları başladı, dokümanları konusunu da paylaşalım isterseniz, sizlere de bu konuda bilgi vermek istedim. Sadece Diyanet değil ama gerekirse örneğin diyelim ki işte bu kiliselerdeki verilen çalışmalarda da...

SADULLAH KISACIK (Adana) - Çocuğa ulaşabilecek herkesle bir şekilde...

YILDIZ KONAL SÜSLÜ (İstanbul) - Aynen. Dediğim gibi dini, ırkı, rengi ne olursa olsun bu herkesin meselesi. O yüzden de o paydaşları da dâhil etmeye başladık, bilginiz olsun.

Teşekkür ederim ama, bu kadar önemli bir konunun altını çizdiğiniz için.

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Teşekkür ediyoruz.

Şanlıurfa Milletvekilimiz Sayın Abdürrahim Dusak, buyurun.

ABDÜRRAHİM DUSAK (Şanlıurfa) - Başkanım, bu süreç için, bu program için teşekkür ediyoruz. Güzel bir çalışma, çok güzel bir şekilde de dokümante edilmiş, sunulmuş. Bizlere de çok güzel bir sunum yaptınız, teşekkür ediyoruz.

Ben birkaç başlığı kısa kısa, belki bir iki fikir alışverişi şeklinde dile getirmek isterim. Bizim öncelikli üzerinde durmamız gereken, eksikliğini her zaman hissettiğimiz, Cumhurbaşkanımızın da bunu hep vurguladığı hatta "Aile Yılı" "Aile On Yılı" şeklinde vurguladığı aile yapısını güçlendirmek gerektiğini, aile yapısındaki eksikliklerin bu şekilde çocukların yaşamındaki her aşamada karşımıza çıktığını görüyoruz, hissediyoruz.

Anne-baba katılımından bahsettiniz. Anne-baba katılımı önemli, birlikte olması etkili, birisi ağırlık taşıdığı zaman çocuk o yöne doğru yönleniyor, eksik olan kısmını bu şekilde tamamlamaya, kapatmaya yönlenmiş oluyor. Birisi olduğunda daha sakin, daha kucaklayıcı, diğerinde daha sert, daha haşin, daha zorba eğilimli bir yapı ortaya çıkmış oluyor. O açıdan aile yapısını güçlendirerek ilk eğitimi aldığı birimi güçlendirmemiz lazım. Burada temel saygı, sevgi, değerler eğitimini alırsa daha ileriki zamanda daha rahat olacak, daha objektif, karşının durumunu daha hissederek, kendisi üzerinde düşünerek ona göre hareket etmiş olacaktır.

Bir rehberlik kurumu var, rehberlik kurumundan ben çok bir şey anlamadım desem şimdi haksızlık olacak, çok kıymetli rehberlik hocalarımız da var; çok yetersiz kalıyorlar, çok yani orada ne yaptıklarını ben çözmüş değilim, ne yapıyorlar, onları anlamış değilim. Bu konu üzerinden sizlerin de vurguları oldu, arkadaşlar da bu konuda söylediler. Bu rehberliği biraz daha ayakları yere basan, ne yaptığı belli olan, yaptıklarını anlatacak, belli bir programı, bir uygulaması olan bir kuruma dönüştürmek lazım çünkü buraya çok iş düşüyor; çocukları yönlendirmek, bir araya getirmek, çocukların bir arada yaşaması gibi. Çocuk evde, ailesinde ailenin patronu bir çocuk iken bir anda 20 kişilik bir sınıfa giriyor, oradaki rolü nedir, oradaki durumu nedir? İşte, farklı rollere girmeden önce bu rehberliğin bence burada çok önemli görevi var, çocuğa biraz rehberlik etmesi lazım yani anlamını yerine getirmesi gerekir diye düşünüyorum.

Değerler eğitimi çok kıymetli, çok önemli. Bizim, maalesef... Biraz siyasi olacak ama 28 Şubattan bize kalan çok önemli bir miras mı diyelim, kalıntı mı diyelim, din, diyanet ne varsa biz hepsini sıyırdık, attık kenara, bir şey kalmadı. Dinle ilgili bir şeyden bahsedildiği zaman hemen insanlar, kurumlar ayağa kalkıyor. Siz sevgiyi, saygıyı buradan öğreniyorsunuz, bu değerler eğitimini eksik bıraktığınız zaman hoşgörü de kalmıyor, sevgi, saygı kalmıyor, büyüklerine saygı kalmıyor, yaşıtların kendi akranlarına karşı bir hissedebilirliği -nasıl derler- toleransı kalmıyor, kendi başına kaba tabiriyle -kusurumuza bakmayın- serseri mayın gibi dolaşan çocuklar çıkıyor karşımıza. Din eğitimine, değerler eğitimine ağırlık vermeliyiz, mümkünse erken yaştan başlatmalıyız. Bence 1'inci sınıftan hatta okul öncesinden başlatmamız lazım. Diyanetin 4-6 yaş uygulaması çok verimli, onu biraz daha güçlendirip okul süresince de bunu devam ettirmemiz lazım diye öneride bulunmak istiyorum.

İlkokul ve ortaokul düzeyi için çalışma yapılmış, bu, lisede de devam ediyor hatta lisede belki daha fazla var. İlkokulda, ortaokulda temel güzel atılırsa lisede de olmayacaktır, düzelecektir hatta üniversitede de.

Cezalandırmadan kısaca bahsetmek istiyorum. Cezalandırma ilkokulda kalmamış, cezalandırmalar yok, okulda, sınıfta kalma yok. Öğretmenine karşı ne laf yaparsa ne söz söylerse söylesin, çocuğa karşı en ufak bir söz söylenemiyor, direkt mahkemelik oluyor, direkt şikâyet konusu oluyor. Yani, orada çocuk da olsa eğer bir işi yapıyorsa bunun cezasının olacağını bilmesi lazım; tabii, makul ölçüde. Hani kalkıp işte olmayacak cezaları uygulamak şeklinde değil de bu olayın yanlış olduğunu, bunun bir karşılığı olduğunu, belli zamanda okuldan uzaklaştırma mı olur ya da belli bir eğitimi alması zorunluluğu mu olur, belli bir şekilde uyarmak gerekiyor o çocuğu. Yaptığı işin yanlış olduğunu, öğretmenine ya da arkadaşlarına karşı yapması gereken sorumluluklar olduğunu bir şekilde hatırlatmak lazım.

Anne-babanın eğitime katılması gerekiyor. Biraz önce bahsettiğim gibi, ikisinin birlikte katılması lazım yani birisi ağırlık kazanırsa çocuğun huyu suyu da bir tarafa doğru yönlenmiş oluyor, o da bazı sorunları meydana getirmiş oluyor. Ben okullarda şöyle bir şey önermek istiyorum: Okullarımız sadece saat sekizde başlayıp üçte biten, dörtte biten kurumlar değil; daha yaşam içinden, daha devamlılığı olan kurumlar hâline çevirmemiz lazım. Ben okulları örnek yerinde olursa eğer, bir külliye gibi şekillendirmemiz

gerektiğine inanıyorum. Yanında kütüphanesi olması lazım, oyun alanlarının olması lazım, ailesiyle, ebeveynleriyle birlikte vakit geçireceği sosyal alanların, sosyal donatıların olması lazım. İcabında cami ya da belli alanların olması gerekiyor çünkü Avrupa'da, Amerika'da, biliyorsunuzdur, görmüşsünüzdür, kiliseler çok canlı, kiliseler çocuğun ilk eğitimini neredeyse tamamen üstleniyorlar, bırakmıyorlar, ilerleyen hayat, zaman sürecinde bunları hep, tekrar destekliyorlar. Çocuk, aile, değişik programlar yapıp bunları güçlendiriyorlar, güçlendirmeye çalışıyorlar, iletişimlerini arttırıyorlar. Bu açıdan çok önemli, okullarımızı canlı, yaşayan kurumlar hâlinde, süreklilik kazanan, 7/24, yerine göre, durumuna göre belli konferanslar olur, konferans salonları yanlarında olabilir, güçlendirmek, belli sinemalar, tiyatrolarla desteklenebilir alanlar hâline getirmemiz lazım. Yoksa, saat sekizde kapıyı açıp, saat üçte, dörtte kapıyı kapattığımız, ne hocasıyla ne müdürüyle ne müdür yardımcısıyla... Şimdi nasıl bir yapılanma var? Çok ayrıntıya girmeden, kimsenin irtibat kuramadığı bir yapı hâlinde bırakmamak ve bunu şekillendirmek, güçlendirmek, yaşamın içine almak durumundayız, bunu özellikle vurgulamak istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Çok teşekkür ediyorum Sayın Dusak.

İstanbul Milletvekilimiz Sayın Behiye Eker, buyurun.

BEHİYE EKER (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Alt Komisyon Başkanımız Yıldız ablama, Yıldız Vekilime, sunduğu katkılar için vekillerimize teşekkür ediyorum. Yıldız Vekilimi de yakından bildiğim için alanındaki uzmanlığını bilhassa buraya yansıtmış, çok başarılı; kitapçığın sunumunu çok beğendim, çok keyifli, başarılı.

Evet "sağlıklı iletişim" denilmiş, çok önemli, esas olması gereken. Ali Vekilimin dediğine katılıyorum PDR'nin mutlak surette yeterli olması, rehberlik öğretmenlerimizin bilhassa branş alanında olması gerekiyor yani başkaca alanlar değil, rehber öğretmenin rehberlik yapması, bizim alanımızı daha da rahatlatacaktır. İnşallah hayırlara vesile olur.

Teşekkür ediyorum tüm katkı sunan vekil arkadaşlarıma, başta Yıldız Başkanıma.

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Teşekkür ediyoruz Sayın Eker.

İBRAHİM ARSLAN (Eskişehir) - Birkaç cümle ilave edebilir miyim?

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Buyurun Sayın Arslan.

İBRAHİM ARSLAN (Eskişehir) - Çok değerli vekillerimizin atıflarından hareketle şimdi arkadaşlar, ihaleci bir mantıkla bu sorunu önleme şansımız yok. "Değerler eğitimi" dediniz, 28 Şubata atıfta bulundunuz, Diyanet İşleriyle ilgili kısmını söylediniz. Sayın Başkanımızın Komisyon aracılığıyla yapılan çalışmaları, kurumsal olarak ilişki kurulan çalışmaları ortada. Bugün, bu can yakıcılıkta sorunu yaşıyorsak hâlâ sistemde bir sorun var demektir. Aslında bu kurumların tamamı var, ÇEDES eğitimi yok mu? "Değerler eğitimi" dediğiniz şey yani yeni de değil, 2000'li yılların başından başlayıp 2010'lu yıllardan itibaren daha yoğun bir şekilde ortaya çıkar. 2023'te Millî Eğitim Bakanlığı, Diyanet İşleri Başkanlığı ve Gençlik, Spor Bakanlığı'yla ortak protokol var, bizim karşı çıkışlarımıza rağmen. Şimdi, o protokole rağmen, "değerler eğitimi" dediğiniz ÇEDES'e rağmen 2026 performans programını incelediğiniz zaman, Diyanet İşleri Başkanlığında Kuran kurslarına hedef konulan çocuk sayısı 4 milyon 850 bin. Şimdi, bütün bunlara rağmen hâlâ bu sorun çok can yakıcı biçimde yaşanıyorsa biz oralardan bu atıflarla sıyrılamayız. Nereye dönmek lazım? Eğer biz çocuğu korumak istiyorsak bu protokollerle falan olacak iş değil. Çocuğu merkeze alan, bilimsel temelli, kapsayıcı ve bütüncül bir devlet politikası hâline getirmemiz lazım. Kaldı ki Anayasa zaten 41 ve 42'nci maddesinde emrediyor, devlete temel olarak görev veriyor çocuklarımızın korunması, onların güvenli gelişmesi, sağlıklı gelişmesiyle ilgili. Şimdi, o nedenle bu çalışma gerçekten çok kıymetli, nereye kadar? Sonuç alıncaya kadar. Dün de Karma Komisyonda KDK'nin yıllık faaliyet raporunu görüştük. Dedik ya tekrara düşüyoruz, yıllara sari baktığımız zaman, tamam, tarif ediyoruz, çözüm ve önerileri koyuyoruz ama onlara uymazsak, onları yaşama geçirmezsek, sorun çığ gibi büyüyerek devam ediyor. Bugün hiçbir çocuğumuzun ne sokakta ne okulda ne başka alanlarda ne yazık ki güvenliği kalmadı. Bu, dediğim ölçüde toplumsal bir sorun, buradan toplumsal bir uzlaşma ve toplumsal bir çözümle ancak çıkabiliriz.

Sayın Başkanın da ifade ettiği üzere burada ayrılıklarımızın, siyasi düşüncelerimizin, etnik ya da inanç yapılarımızın kıymetiharbiyesi olamaz, çocuklar bizim geleceğimiz. O nedenle bu sorumlulukla davranmalıyız. Yoksa ÇEDES eğitimi ya da değerler eğitimi verilmiyor değil. Ben tersinden okursam bugüne kadar verilen eğitimlerin son derece başarısız olduğu da ortaya çıkar çünkü sorun çok can yakıcı bir şekilde karşımızda duruyor. Bunları belirtmek istedim sadece.

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Evet, teşekkür ediyorum.

YILDIZ KONAL SÜSLÜ (İstanbul) - Vekillerimizin söylediklerine son birer cevap verebilir miyim?

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Biraz daha hızlı bir şekilde olursa.

Buyurun Sayın Başkanım.

YILDIZ KONAL SÜSLÜ (İstanbul) - Ben, bütün vekillerimize katkıları için çok teşekkür ediyorum, özellikle bunları takip edeceğimizi belirtmek istiyorum.

Evet, rehberlik sorunu nitelik ve nicelik olarak bütün raporlarda karşımıza çıkan bir mesele. Sadece sayı da yetmez, rehberlikçilerin kendi meslek alanlarıyla ilgili yeterlilikleri de çok önemli. Çocuklarımızı test ve tost arasında kalan bir nesil olarak değil de gerçekten evrensel ahlak, erdem üzerine bir kişilikle inşa etmeyi başarmalıyız aslında. Yoksa gittikleri okullar da bunu kurtarmıyor,

en iyi okulda da en kötü okulda da olsalar, davranış başka bir şey çünkü, algılama şekli başka bir şey. Doğurduğumuz çocukları biz büyütmüyoruz yani çocuklarımız maalesef dış dünya ve sosyal medyanın, oynadıkları dijital oyunların etkisiyle bir kişilik geliştiriyorlar ve bunlara karşı da topyekûn bir mücadele etmemiz lazım.

Evet, İbrahim Vekilimin söylediği şeyin altını ben de ısrarla çizmek istiyorum: Bu bir sistem sorunudur, burada da net olarak Bakanlıklarımız harekete geçti, bu çok kıymetli. Bütün Bakanlıklar kendi içerisinde bu dataya sahiplerdi ama temel sorunumuz şuydu: Birbirleriyle senkronize değillerdi yani bir çocuk rehberlik servisinde sorun yaşıyor ve bu tespit edildiğinde bu RAM'a, akabinde Aile ve Sosyal Hizmetlere veya işte Sağlık Bakanlığına, Adalet Bakanlığına açılan bir yelpaze olarak birbirini görebilse bu sorunlar daha davranışa dönüşmeden fark edilip, rehabilite edilip çözüm odaklı olabilirdi. Ama raporumuzu Komisyonumuzun bu anlamdaki olumlu katkıları ve destekleri, diğer komisyonların da Suça Sürüklenen Çocuklardan tutun da bugün işte Maraş ve Urfa olaylarıyla ilgili Komisyonunun raporları da destekleyecektir. Daha önce Çocuk İhmal ve İstismar Komisyonunda da aynı sonuçlara ulaştık. Çocuğun merkeze alındığı hatta belki Türkiye Büyük Millet Meclisine başlı başına daimi çocuk komisyonu ihtisas edilerek bunun takip edilmesi ve bunları yöneten bir üst mekanizmanın olması bu sorunu çözecektir diyoruz. Komisyonumuz bunların tümüne ağırlık verdi ve vekillerimize bu altını çizdiğimiz hassasiyetlere gösterdikleri hassasiyet, ortak akıl için de son kez teşekkür etmek istedim.

Sağ olun Başkanım.

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Evet, hepinize teşekkür ediyorum.

Böylece herkes söz almış oldu. Geleceğimizin teminatı olan çocuklarımız için yapılan bu hayırlı işe emek veren tüm milletvekili arkadaşlarımıza, alt Komisyon Başkanımıza, bugün aramızda olmayan Komisyon Başkanımız Sayın Sunay Karamık'a, uzman arkadaşlara teşekkür ediyorum.

Yapılan bu değerlendirmeler çerçevesinde, redaksiyon yetkisiyle birlikte Genel Kurul kararı olmak üzere raporu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, gösterdiğiniz sabır ve anlayıştan dolayı hepinize teşekkür ediyorum.

ALİ BOZAN (Mersin) - Şerh için?

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Şerh için önümüzdeki hafta perşembe günü mesai bitimine kadar...

YILDIZ KONAL SÜSLÜ (İstanbul) - Ne zaman isterseniz; her şerh raporu güçlendirecektir.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Sen yeter ki şerh yap.

OTURUM BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Gündemimizde görüşülecek başka konu olmadığından toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati:15.37